

Historische Kring Maarssen

Tienhoven, Herv. Kerk

26e Jaargang no. 1, februari 1999

CAFE-RESTAURANT

**„GEESBERGE”
aan de Vecht**
MAARSSSEN

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

AANNEMERSBEDRIJF

BRINKHOF

- * *Nieuwbouw*
- * *Verbouw*
- * *Onderhoud*
- * *Renovatie*

NVOB

Nederlands Verbond
van Ondernemers
in de Bouwijverheid

**Machinekade 6
MAARSSSEN**

**Tel.: 0346-561456
Fax: 0346-550579**

Koetsveld Assurantiën

- * **PENSIOENEN**
- * **HYPOTHEKEN**
- * **BELEGGEN**
- * **FINANCIERINGEN**
- * **LEASEN**

**Raadhuisstraat 15
3603 AV Maarssen**

**Telefoon: 0346-561 680/567 757
Telefax: 0346-560 869**
Onderdeel van Nico Koetsveld Beheer BV

REO'S
STOFFENBOETIEK

kaatsbaan 32

3601 ed maarssen tel. 0346-569290

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 40476918.

Bestuur: J.H. Sagel, voorzitter, B. Visschedijk, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346-567596, Mevr. G.M. Willekes-van Putten, penningmeester, giro 2907376, H. Blaauw, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. H. Pouderoyen, W. Klever, B. de Ruiter en A. de Zwart.

Lid van verdienste: Mevr. J.G. Zwijns-Brink (20-02-84) en drs. W. Smits (10-02-94).

Erelid: N. van Tricht (10-02-94), Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman (09-02-95).

Redactie: B. de Ruiter, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. A.H. Hogenhout-Hofman.

Redactie-adres: Mozartlaan 5, 3603 BD Maarssen, tel.: 0346-565471.

Lidmaatschap: De leden bepalen zelf op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering de contributie voor het lopende jaar. Deze bedraagt thans f 21,- voor leden, f 15,- voor jeugdleden en het tweede en elk volgende lid op hetzelfde adres. Een tweede lidmaatschap, maar dan zonder periodiek is ook mogelijk en kost slechts f 10,-.

Voor meer informatie en eventueel aanmelden als lid van de Kring kunt u schrijven naar de Historische Kring Maarssen, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, of contact opnemen met de ledenadministratie, Mevr. G.M. Willekes-van Putten, Bloemstede 51, 3608 TH Maarssen, tel.: 0346-573173.

Werkgroep archeologie: H. Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346-562425.

Verkoop losse nummers: B. de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen, tel.: 0346-563599.

ISSN: 1384-0967

26e Jaargang no. 1, februari 1999

Verschijnt 4 x per jaar

Kringnieuws

Verheugende groei ledental Historische Kring

Nog maar een half jaar geleden verwelkomde de Historische Kring Maarssen haar 750e lid. We schommelden een aantal jaren rond de 700 leden, in feite was er sprake van een stagnatie in de ledengroei. Daarom zijn we zeer verheugd met de groei van het ledental die het afgelopen jaar inzette. Deze groei gaat onverminderd door: per 31 december 1998 telt de Kring 801 leden! Voor de vele vrijwillige medewerkers is dit een extra stimulans om door te gaan met werken aan het doel van de HKM: aandacht besteden aan en interesse wekken voor de historie van Maarssen en de aanwezige historische zaken.

Verder zijn we bezig met het behoud van de diverse oudheden in de gemeente. We hebben ons recentelijk bemoeid met de mogelijke verkoop van Goudestein en met de bebouwing van het VIOD/Welkoop-terrein. Steeds wordt er geknabbeld aan de waarde van Maarssen als prettige woonomgeving. Naast Leeuwenburg, met zijn mooie theekoepel en zijn duizenden crocussen in het voorjaar, dreigt een modernistisch gebouw te worden neergezet. De fraaie villa Straatweg 5, naast Bamens, dreigt te worden afgebroken en vervangen door een nieuwe magazijnruimte.

Een sterke Historische Kring Maarssen blijft dus van groot belang. Werk eraan mee door familie of vrienden te interesseren voor het lidmaatschap of door een geschenklidmaatschap te geven.

18 februari 1999 - Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering

Lezing over genealogie

Op donderdag 18 februari 1999 is in de Open Hof onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering, zie de convocatie elders in dit nummer. Na de pauze komt een deskundige van het Utrechts Archief een lezing houden over genealogie. Mevrouw Els Elenbaas is genealoge en schrijver van het boek *Van Aver tot Aver*. Dit boek handelt over het zoeken naar gegevens over voorouders, in het bijzonder in provinciale Utrechtse archieven. Dit is ook het onderwerp van haar lezing, Zeer de moeite waard voor iedereen met plannen over het zoeken naar de eigen familieoorsprong. Voor anderen ook interessant, mede doordat ze allerei materiaal zal meebrengen.

29 april 1999 - Lezing

Een ledenavond van de Historische Kring vindt plaats op donderdag 29 april 1999 in de Open Hof in Maarssen. We proberen die avond een lezing te krijgen van de muntdeskundige Schulman, van de bekende gelijknamige firma. Wij houden u op de hoogte via de plaatselijke pers en op onze ledenavonden.

29 mei 1999 - Excursie naar Culemborg, parel aan de Lek

Onze jaarlijkse excursie vindt plaats op zaterdag 29 mei 1999. We gaan dan naar Culemborg, dat tot 1795 niet bij de Republiek hoorde en net als Vianen een wijkplaats was voor allerlei vluchtelingen. Rondom de Markt is nog veel gave bebouwing en delen van de oude omwalling zijn nog intact. Het laat-gotische stadhuis is van Rombout Keldermans, de beroemde bouwmeester uit Brabant. De St. Barbarakerk is van buiten sober, maar van binnen rijk uitgevoerd, onder meer met fraaie grafstenen. Verder is er nog het geboortehuis van Jan van Riebeeck, de Stichter van de Kaapkolonie. Aan enkele bijzondere plaatsen besteden we tijdens de excursie speciale aandacht. De prijs voor het geheel kan laag blijven omdat we met eigen vervoer gaan. Uiteraard bevelen we aan om te gaan carpoolen.

De dagindeling ziet er zo uit.

10.30 uur verzamelen bij de kasteeltuin, waar de fundamenteën van het kasteel zijn blootgelegd en waar vele vondsten zijn gedaan. We krijgen hier een rondleiding door een gids.

11.30 uur begint vervolgens een wandeling door Culemborg onder leiding van enkele gidsen van de historische vereniging "Voet van Oud-Heusden". Daarbij zullen onder meer bovengenoemde gebouwen de revue passeren.

Vanaf ongeveer 12.45 uur kan iedereen op eigen gelegenheid het stadje bezoeken en zonodig wat eten en drinken op eigen kosten. Vervolgens verzamelen we om 14.00 uur bij het Elisabeth Weeshuis, het oudheidkundig museum van Culemborg. Dit relatief grote en bezienswaardige museum besteedt veel aandacht aan het leven in Culemborg van zo'n vijftig tot honderd jaar geleden. Verder is er een uitgebreide collectie Gispens buisframe meubelen. Het gebouw was oorspronkelijk een weeshuis en daar is nog veel van over. We krijgen hier een rondleiding met gids. Rond 15.00 uur is er koffie of thee met iets erbij, dit is bij de excursie inbegrepen. Daarna is men vrij om nog wat rond te kijken in het museum (open tot 17.00 uur) of in Culemborg te blijven dan wel naar huis te gaan. Enigszins goed te been moet men wel zijn voor deze excursie.

De prijs bedraagt voor leden f 10,-. Hierbij zijn inbegrepen alle entrees, de gidsen en de koffie of thee 's middags. Leden met museumjaarkaart betalen, op vertoon ervan bij het museum, slechts f 7,-. Niet-leden betalen f 12,50 resp. f 9,50, afhankelijk van of ze al dan niet een museumjaarkaart hebben.

Opgave door overmaking van de verschuldigde bedragen op giro 2907376 t.n.v. Penningmeester HKM te Maarssen. Vermeld svp "excursie" en het aantal wel/niet-leden en wel/niet MJK.

Deelnemers ontvangen vooraf een plattegrond van Culemborg, met onder meer een gratis parkeerplaats niet ver van de kasteeltuin. Het aantal deelnemers zal hoogstens vijftig bedragen, om niet te grote groepen te krijgen.

Benno Visschedijk, secretaris

Nieuwjaarswensch

aangeboden door

A. SOESTBERGEN,

aan zijne medeburgers van Maarssen
en Maarsseveen, bij den aanvang van 't jaar 1919.

Bij d' aanvang van het Nieuwe Jaar
Heb ik voor U mijn wenschen klaar.
Geniet maar heel veel Heil en Zegen,
Want daaraan toch is 't al gelegen!
De oorlog is thans van de baan,
't Zal alles nu wel beter gaan!
Wat hadden we wel willen geven,
Was al d' ellende weg gebleven!
Gelukkig bleven wij gespaard,
Behielden wij nog huis en haard!
Ik kan dus weder, zonder dralen,
Bij U de asch en vuilnis halen,
Die thans, — dat 's zeker en gewis, —
Voor 't land zoo dringend noodig is!
Ik wensch U heden, Dames, Heeren!
Al wat Uw vreugde kan vermeêren:
Gezondheid, voorspoed, wat niet al,
Dat Uw geluk volmaken zal,
Zoodat het Nieuwe Jaar zal wezen
Een heerlijk jaar, als nooit voor dezen,
Ik wensch U dus, al wat ik kan,
En blijf Uw Asch- en Vuilnisman.

Met voorkennis en goedkeuring van den
Edelachtbare Heer Burgemeester.

Bij de voorplaat

De hervormde kerk en pastorie van Tienhoven versieren dit jaar ons periodiek. De kaart is van ongeveer 1920.

Sinds wanneer op deze plek een kapel of kerk gestaan heeft is niet bekend.

Tienhoven behoorde oorspronkelijk tot het kerspel Maarssen. Men ging dus ter kerke in Maarssen of een geestelijke uit Maarssen kwam naar Tienhoven om de mis of het Heilig Oliesel te bedienen.

In 1521 deden de Tienhovenaren een poging minder afhankelijk te worden van de kerk van Maarssen, voor zover het de misviering en de beschikking van de Heilige Olie betrof. Men klaagde dat de afstand van de parochiekerk te Maarssen, die vooral 's winters de kerkgang bemoeilijkte, er de oorzaak van was dat vele parochianen stierven zonder de sterking van het sacrament van het Heilig Oliesel. Bisschop Philips van Utrecht gaf gehoor aan de wensen van de Tienhovenaren, zodat voortaan een kapelaan in de kapel de mis opdroeg. In 1521 is er dus een kapel in Tienhoven.

In september 1812 woedde in Tienhoven een grote brand, waarbij naast negen woningen, de kerk, de pastorie en de school werden aangestast. De kerk werd als eerste gerestaureerd en reeds in september 1813 weer in gebruik genomen. In 1830 werd een nieuwe pastorie gebouwd.

Nadat in 1887 ook in Tienhoven een afscheiding (de doleantie) plaatsvond, bouwden de afgescheidenen een eigen kerk en ook een pastorie. Een pastorie die wat front en vorm betrof, gelijk was aan de pastorie van de hervormde kerk, alleen zette men er een verdieping op die de hervormde pastorie tot dan toe ontbeerde.

In 1893 werd echter op de hervormde pastorie een soortgelijke verdieping gebouwd, zodat in Tienhoven een lange reeks van jaren bij twee verschillende kerken gelijke pastorieën stonden. Aan het verschil van de gebruikte stenen kon men duidelijk zien wat er in 1893 was bijgebouwd.

De fundering van de hervormde pastorie was echter niet berekend op deze extra verdieping en dat gaf reden tot ernstige verzakkingen. In 1968 werd deze pastorie afgebroken. In de achterliggende tuin werd een bungalow gebouwd, die

Gereformeerde kerk en pastorie te Tienhoven ± 1910.

dienst doet als pastorie. Vanuit het zuiden heeft men nu een goed zicht op het mooie oude kerkje, waaraan in de loop der jaren veel is gerestaureerd, maar dat wel zijn oude vorm heeft behouden.

De pastorie van de gereformeerde kerk was reeds in 1960 afgebroken en vervangen door een nieuw gebouw. De gereformeerde kerk werd in 1965 afgebroken en in nieuwe stijl weer opgebouwd.

A.H. Hogenhout-Hofman

Bronnen:

- RAU, Inleiding inventaris 36, Hervormde gemeenten Tienhoven en Zegveld, W.B. Heins, R.S. Polak.
- 350 jaar kerk in Tienhoven W.B. Heins, R.S. Polak
- De kerkbouw der Gereformeerde kerk te Tienhoven, door Ds. Tj. Doesburg

Kring Kroniek

Terugblik

In 1998 hebben wij tot onze vreugde een aantal mensen bereid gevonden interessante verhalen in ons periodiek te publiceren. Wij noemen hierbij de heer Heuschen, die met zijn artikel over de N.K.F. velen een gezellig uurtje bezorgde. De heer Van Elk, die ons verder mee terug nam in de geschiedenis van Maarssen en daar gelukkig nog niet mee klaar is en de heer Bloemendaal, die ons altijd weer weet te boeien met zijn verhalen over de meer recente geschiedenis. In dit periodiek treft u de laatste in de reeks afleveringen van Het Huis Ter Meer aan, die door de heer Mook sr. destijds is begonnen. De heer Bloemendaal is nog lang niet door zijn stof heen en zo hopen we in de loop van dit jaar met hem over de Langegracht verder te wandelen. Leden van ons bestuur hebben zich ingespannen voor een thema-nummer over de Bolensteinsestraat, dat zeer goed is ontvangen. Mede door al deze pennenvruchten hebben wij nieuwe leden mogen begroeten.

Ook in 1999 hoopt de redactie weer genoeg kopij te vergaren om het periodiek te kunnen laten voortbestaan. Graag is zij bereid in te gaan op verhalen en tips van lezers. Hulp bij het schrijven van een verhaal is altijd mogelijk.

Ook in 1999 weer veel leesplezier toegewenst,

Namens de redactie,

M.C. Hatzmann-Scheltema

Geslaagde sinterklaaslezing in de Vondel

Op 12 november 1998 hield de bekende sinterklaasdeskundige Frits Booy uit Baarn een lezing in de Vondel over de geschiedenis van Sinterklaas. Hij deed dat bijzonder leuk door te beginnen bij de vroegste geschiedenis van de bisschop van Myra en de vele legenden aan te halen die daar rondomheen zijn te vinden. Vaak hebben deze verhalen wel een aantoonbare kern van waarheid, maar is er in de loop der eeuwen een hele reeks wonderbaarlijke verhalen bij verzonnen om de grootheid van de heilige te benadrukken. Hij eindigde bij de hedendaagse sinterklaasviering en noemde met name de gebruiken die tot voor kort gewoon waren en nu vrijwel verdwenen. Welke kinderen zetten nog op 5 december hun schoen om dan op 6 december 's ochtends er iets in te vinden? Welke bakker heeft nog een speciale etalage of zelfs kamer ingericht met sinterklaasartikelen? Verder besteedde de heer Booy aandacht aan oude sinterklaasboeken waarvan hij er vele had meegenomen. Iedereen kon daarna vrijelijk in deze boeken rondneuzen.

Bibliotheek: nieuwe aanwinsten

Archeologische Kroniek, provincie Utrecht, 1996-1997.

Dit is voorlopig het laatste exemplaar in deze serie, waarin nu de kronieken van 1970 tot 1997 zijn uitgekomen. De omvang van de kroniek, die al weer forser is uitgevallen dan voorgaande edities, laat zien dat er steeds meer belangstelling ontstaat voor het doorgronden van de geschiedenis aan de hand van archeologische vondsten. Ook deze keer hebben de vele amateur-archeologen uit de provincie hun bijdrage geleverd. Bijzonder interessant zijn de omschrijvingen van de campagnes tussen Amersfoort en Bunschoten en de spectaculaire vondsten bij het Vleutense Veldhuizen.

Een boekwerkje voor iedereen met belangstelling voor archeologie en lokale geschiedenis.

Het 125-jarig bestaan van de stichting 'Wilhelmus van Nassauw', uitgegeven door de stichting zelf ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan. Het boekje behandelt het ontstaan van de stichting en haar werk door de jaren heen. Een verhaal over de geschiedenis van een 'Vereeniging tot Opneming en Verzorging van Weezen of Verlatenen in het Geuzengesticht 'Wilhelmus van Nassauw' in 1873, die uitmondt in de subsidiëring van individuele, actieve vakanties voor jongeren uit de jeugdhulpverlening.

De Zegepraalende Vecht, uitgegeven te Amsterdam, 1719, facsimile uitgave, gedrukt op licht getint papier, 164 pagina's, 125 afbeeldingen. Deze heruitgave 1998 is uitgegeven door Canaletto/Repro Holland BV in samenwerking met de boekhandels Bouwman te Maarssen en Van Kralingen te Breukelen, een bijzonder aardig initiatief. Vele van de prenten zullen de lezer niet onbekend voorkomen, maar nu ze alle in een band zijn verenigd met de daarbij behorende oorspronkelijke tekst, de Vechtzang van Jan de Regt en het lange beschrijvende gedicht van Claas Bruin is het een begerenswaardig boekwerk geworden.

Als u belangstelling heeft voor het lenen van boeken uit de bibliotheek kunt u contact opnemen met mevr. De Ruiter, tel.563599.

Van de redactie

1. Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.
 2. De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.
 3. U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren voor 30 maart 1999.
-

De leden van de gerechten Nieuw-Maarsseveen, Oud-Maarsseveen en Neerdijk en hun taken tussen 1731-1795

Het ontstaan van beide gerechten

Van oorsprong was Maarsseveen een bisschoppelijk leen van de heren van Maarssen. Oorspronkelijk was het grondgebied groter. In 1243 werd het latere Tienhoven verkocht aan het Utrechtse Kapittel van Sint Pieter. Daarnaast bestond ook het "Maerseveen des Joncheren gherechts van Gaesbeek". Bij het overlijden van Jacob van Gaesbeek (afstammeling van de heren van Abcoude) werd dit 88 morgens grote gebied gevoegd bij het bisschoppelijke gerecht Maarsseveen. In 1528 werd door de Utrechtse bisschop de wereldlijke macht overgedragen aan keizer Karel V, die twee jaar later in Maarsseveen het schepenrecht introduceerde. Na de afzwering van Karels zoon Philips II werd Maarsseveen een statenleen om in 1640-1641 als heerlijkheid verkocht te worden aan de Amsterdamse regentenfamilie Huydecoper. Tijdens deze verkoop is het onderscheid gemaakt tussen Nieuw-Maarsseveen enerzijds en Oud-Maarsseveen en Neerdijk anderzijds. Het dan bestaande Maarsseveen

werd Oud-Maarsseveen gedoopt, Nieuw-Maarsseveen werd gevormd uit het gerecht Maarssen dat nagenoeg haar hele grondgebied aan de noordzijde van de Vecht uitstrekkend tot aan Breukelen moest afstaan. De Huydecopers noemden zich ondermeer heer van Oud-Maarsseveen en Neerdijk. Gesuggereerd wordt dat Neerdijk een apart gebied (je) was. Tijdens een onderzoek heb ik gevonden dat Neerdijk en de Oude Dijk in ieder geval twee benamingen waren voor dezelfde dijk annex weg. In een kaart uit 1657 van Isaac Colon werd de naam Neerdijk echter niet parallel aan de Oude Dijk ingetekend maar dwars zodat het er op lijkt dat Neerdijk gelijk was aan het gebied bekend als de Overlaan (het Z.O.-gedeelte van Oud-Maarsseveen).

Nieuw-Maarsseveen werd vanaf het midden van de zeventiende eeuw gekenmerkt door de bouw van vele huizen langs de Vecht veelal dienende voor Amsterdamse regentenfamilies. Het nog bestaande Goudestein (gebruikt voor de huis-

vesting van het Maarssense bestuur) is hier een goed voorbeeld van.

In de achttiende eeuw stonden in beide gerechten in 1748, 225 en in 1759, 200 huizen (met circa 1000 inwoners).

Taken gerecht

Naast de functie van bestuursorgaan had het gerecht ook de functie van rechtscollege. In principe was de Maarsseveense schepensbank verantwoordelijk voor de lagere rechtspraak. Naast boetstraffelijke en civiele zaken behoorde ook de vrijwillige of contentieuze rechtspraak tot haar competentie. Onder vrijwillige rechtspraak verstond men ondermeer het vastleggen van het transporteren of bewaren door derden (door middel van hypotheeken of plechten) van onroerende goederen, waardoor op deze wijze rechtsgeldigheid werd verkregen. In de middeleeuwen waren de dagelijkse gerechten bevoegd in criminele zaken voor zover het boetstraffelijke zaken betrof en voor wat betreft civiele zaken waren zij volledig bevoegd. Het Utrechtse Landrecht en de stedelijke gerechten fungeerden als hoger beroepsorgaan. Het Maarsseveense gerecht werkte toen op basis van het zogenaamde buurrecht. Keizer Karel V verving in 1530 in Maarsseveen het buurrecht door het schepensrecht. Door de Maarschalk van het Nederkwartier moest jaarlijks uit de verstandigste dorpelingen vijf schepenen worden gekozen, die samen met de schout de schepensbank vormden. De schepenen moesten mannen van eer, goede naam en faam en tot in de derde graad geen familie van elkaar zijn. We weten ook waarom men overging tot het buurrecht. Het dorp had dit zelf gevraagd en al dus gemotiveerd:

'...in welk Buurrecht alle de inwoonders en Buren van denselven Dorpen compareren moesten, enso soo wie niet en compareerde op den Rechtdag, die verbeurden ende vervielen aan Schouten handen; deze Gebueren, Supplianten, en plagen geen eed te doen, dat zy tusschen partyen recht doen souden, ende recht wysen, naar partyen dingtalen, maar confuselijk over malkanderen lipen, jong en oud, de sommige dronken, de sommige kwalijk gemitteert, haarder partyen favoriserende, aldaar niet wel en konnende accorderen, overmits door die menigte menig abuselyk oordeel, ofte sententie gewesen is geweest, mits welke partyen grootelyks gepraejudiceert worden, ook menig discoort, partyheyd,

en andere veel kwader incovenienten uytspuytende waren, overmits het accoord ende secreet by de gemeente niet geheelt noch secreet gehouden en word als 't behoort...' en '...overmits zy ten voorn. Buurrechte al te samen compareren moesten, zy en hadden, legitime onschulde, den Schout genoeg wesende, grootelyks gegraveert, en geinteresseert waren, want zy haren turf graven, ende alle haren dagelykse werken, daar zy gemeenlyk of moeten leven in 't sweet haars aanscheyns, verlaten en ongedaan moeste laten blyven, mits welken niet alleen die Supplianten, maar ook haar gespannen en andere turfgravers, en arbeytsbevolking ledig ende versuyming gaan moesten, ende noch daarenboven haar geld verdrinken, want al quamen zy te rechte ende mede dronken of niet, evenwel worden zy mede gerekent en moesten betalen, ten ware by legitime cause der absentie als boven, al zy zeyden...' (Johan van de Water).

Uit bovenstaande kan de conclusie worden getrokken dat de toenmalige rechtsgang zeer veel te wensen overliet.

Samenstelling gerecht

De Maarsseveense schepensbank bestond vanaf 1736 uit een schout, zes schepenen, een secretaris en een bode. Tot aan 1736 was de verdeling drie schepenen voor Oud-Maarsseveen en twee voor Nieuw-Maarsseveen, vanaf 1736 voor beide drie schepenen. De 'Geheymschrijver' vermeldde in 1759 dat het totale aantal schepenen acht bedroeg, de 'Tegenwoordige Staat' van 1772 daarentegen in totaal vijf. In de praktijk waren het er tussen 1736 en 1795 in totaal zes.

Schout

De schout fungeerde als voorzitter van het gerecht en was belast met de rechtsvordering en dikwijls tevens de tenuitvoerlegging van het vonnis. Het vonnis werd gewezen door de schepenen. Bij afwezigheid van de schout nam de oudste (=langstzittende) schepen waar. De schout fungeerde verder ook als belastinggaarder.

Schepenen

Voor het kiezen van de schepenen werd jaarlijks een nominatie met een lijst met een à vijf namen voor een nieuwe schepensbank opgesteld, waarna de ambachtsheer zijn keuze maakte. De schout nam vervolgens de eed af en installeerde de

nieuwe schepen. In principe werden de schepen voor een periode van drie jaar benoemd en werd jaarlijks steeds een nieuwe schepen voor Oud-Maarsseveen en een voor Nieuw-Maarsseveen gekozen. In de achttiende eeuw was de groep mensen waaruit de schepen werden gekozen vrij klein, we zien dan ook bijna steeds dezelfde personen het schepenambt vervullen. Over het algemeen koos de ambachtsheer de nieuwe schepen uit de nominaties, het was een uitzondering als hij besloot de zittende schepen niet te vervangen. Hierdoor kon het voorkomen dat iemand het schepenambt langer dan drie jaar vervulde. Verder kwam het sporadisch voor dat de ambachtsheer een eigen kandidaat naar voren schoof of dat er zelfs geen verkiesbare personen waren. Na zijn aftreden werd over het algemeen de afgaande schepen direct weer op de lijst met nominaties gezet om vervolgens dikwijls na een jaar weer gekozen te worden.

Taakverdeling schepen

Een vergelijking met de huidige vorm van dagelijks bestuur gaat weliswaar gedeeltelijk mank, doch er zijn verscheidene overeenkomsten, bijvoorbeeld de portefeuille-verdeling van de taken.

In de vergadering van woensdag 10 oktober 1781 ten huize van de schout werd door de schepen van Nieuw-Maarsseveen *'eenparig goedgevonden'* dat:

- de oudste schepen belast werd met het toezicht op de akten van indemniteit en de armenzorg
- de middelste schepen belast werd met het toezicht op de nachtwacht en de turfton
- de jongste schepen belast werd met het toezicht op het schoonhouden van de sloten en straten, het ophalen van het vuilnis en het onderhoud van de lantaarns.

Elke schepen moest de ordonnanties en resoluties die betrekking hadden op zijn portefeuille jaarlijks aan zijn opvolger overhandigen. Of deze

takenverdeling ook gold voor de schepen van Oud-Maarsseveen en Neerdijk is onbekend.

Vergaderingen

Wanneer er vergaderd werd over het houden van de waterschouw vond dit in principe plaats in het Sluisje bij Nieuw-Maarsseveen. Bij dergelijke vergaderingen waren de schepen van zowel Oud- als Nieuw-Maarsseveen aanwezig. Wanneer de onderwerpen alleen Nieuw-Maarsseveen betroffen, dan waren alleen haar eigen schepen aanwezig en werd er vergaderd in het gerechtshuis 'Het Zwarte Varken' en in geval van Oud-Maarsseveen in het daar staande gerechtshuis. De schout was altijd aanwezig. Overigens kwam het voor dat naast de gerechtshuizen ook elders werd vergaderd bijvoorbeeld in de herberg 'De Gulden Wagen' in Nieuw-Maarsseveen.

Op een vergadering kwamen een of meerdere onderwerpen ter sprake. Wanneer het onderwerpen als de vaststelling van de rekening over de ontgronding van de veenlanden en de polder- en molenrekening betrof, namen naast de ambachtsheer, schout en schepen ook de poldermeesters en overige geërfden aan de vergadering deel.

Jaarlijks was men verplicht tot het houden van vier open gerechtsdagen, deze vielen in praktijk samen met de reguliere gerechtshuizenvergaderingen. Aan het aantal van vier open gerechtsdagen werd overigens niet voldaan, over het algemeen waren het er minder. Op een dergelijke dag werd aan partijen de mogelijkheid geboden tot het wederzijds procederen.

Boden

Zowel voor Oud-Maarsseveen en Neerdijk, als Nieuw-Maarsseveen was een afzonderlijke bode opgesteld, aangewezen door de ambachtsheer werd in de gerechtshuizenvergadering de eed afgenomen.

Schouten

Everhardus Prijn
Marten van den Helm
Jasper van den Helm

.../29-11-1764
29-11-1764, 1789
1789-1795

Secretaris

J. Bosch
Hendrik de Leeuw

-1731?
1734-1756

Rijk van Vliet	1757/28-5-1762
Marten van den Helm	28-5-1762/5-7-1765
J. van Someren	5-7-1765/17-2-1795
Van der Linde	1795/17-2-1795?
J. Janssen	17-2-1795/..

Boden

Oud-Maarsseveen en Neerdijk	
Hendrik van der Vliet	.../28-5-1762
Cornelis Fransz Cleynmey	28-5-1762 f 3-5-1781
Frans Cornelisz Cleynmey	3-5-1781 f >1789
Nieuw-Maarsseveen	
Jan Woutersz	... f 18-3-1767
Dirk van Kessel	18-3-1767 - ...
J. van Walsteyn	17-2-1795 - ...

Schepenen

De jaartallen hebben betrekking op de zittingsjaren of de jaren waarvoor zij genomineerd waren.

* = wel genomineerd maar nooit benoemd als schepenen.

Oud-Maarsseveen en Neerdijk	
Harmen Cornelisz	1731-1735, 1737-1743, 1746-1751
Arien Gijsbertsz Groen	1736-1741, 1744-1750
	1752-1755, 1758-1759
* Cornelis Harmensz	1751, 1753, 1755, 1759
Cornelis van der Hoorn	1765-1767
Gijsbert van der Hoorn	1793-1795
* Jan Jansz Heus	1776, 1780-1781, 1786, 1795
Klaas Janszen	1731
Arien Harmensz [van] Loenen	1735(overleden)
Harmen Harmensz [van] Loenen	1731-1734
Eldert Martensz [van] Loenen	1761-1764, 1766-1768, 1770-1772
Marten Eldertsz van Loenen	1755-1757
Jan Harmsz van Maarsseveen	1778-1780, 1782-1785
* Pieter van Oostveen	1764
Hendrik Korsz Otten	1787-1789, 1791-1793
* Kors Otten	1751
Pieter Otten	1758-1760, 1762-1765, 1767-1769
	1771-1773, 1783-1786, 1788-1790
* Peter Hendriksz Otten	1758
Tonis Post	1735-1740, 1742-1749, 1751-1754
* Martens Schouten	1764, 1771
* Harmen Slagt	1781, 1783, 1788, 1791-1793, 1795
* Jan Jansz Slagt	1750, 1754, 1756
Paulus Timmer	1775-1777, 1786-1788, 1790-1792, 1795
Dirk Verkerk	1776-1778, 1780-1782
	1784-1787, 1792-1794
Cornelis Dirksz Verkroost	1794-1795
Jan Willemsz Verkroost	1764-1766, 1769-1771, 1774-1776
Rutger Verkroost	1753-1757
Aalbert Jaspersz van der Vliet	1759-1761, 1768-1770
Evert van der Vuurst	1772-1774, 1780, 1789-1791

Arien Volkertsz de Wild	1741-1746,1750-1753 1756-1758,1760-1763
* Cornelis van der Wild	1757
Dirk Ariensz van der Wild	1773-1775,1777-1778,1781-1783
* Harmen van der Wild	1768
Volkert Aardsz de Wild	1732-1736
* Harmen Willemsz	1736-1739
Nieuw-Maarsseveen	
Carel de Bie	1749-1751,1755-1758
* Adriaan Bork	1788,1790
* Julianus van Bork	1793
Aart/Aard Brandse	1789-1791,1795
Daam de Bruijn	1731,1735-1738
Ysak van Dalen	1773-1775
Aaldert van Dam	1769-1772,1774,1777-1778,1780-1782
Arend van der Does	1733-1737,1739-1743
* Wessel Elferts	1737
* Christiaan Emmerij	1740-1741
Dirk van Erkom/Erkum	1784-1786,1788-1790,1792-1794
Louis van Eynd	1771-1773,1775-1777
Pieter Daniels van Goverden	1738-1741,1744-1749,1753-1755
Hendrikman Heek	1778-1780,1782-1784,1786-1789,1791-1793
Roeloff van Heun	1765-1767
Evert van Klinkenberg	1752-1754,1757-1764
Jan [van] Klinkenberg	1777-1779,1781-1783,1785-1788 1790-1792,1794-1795
* Teunis Klinkenberg	1751-1752
* Jacob Lastree	1750,1759,1764,1772
Johan Matroos	1746-1748?
Hendrik Mommenhoff	1771-1773
Jan Hendrik Neuman	1779-1781,1783-1785
Kornelis Nukoop	1731-1734,1736-1739-1740,1742-1746
* Abraham Nuijen	1773
* Adriaan Parn	1735
Leendert Pelleman	1759-1761
* Johannis van Ravensbergen	1795
Jacob van Schoonhoven	1761-1763,1776
Hendrik Slok	1787,1793-1795
* Cornelis Sluijs	1740,1746
Harmanus Sluijs	1747-1750
Hendrik van Spierenburg	1751-1756
* Cornelis Stuurman	1771
Abraham van der Veen	1741-1746
Jan Verhagen	1764-1766,1768-1770,1774-1776
Jakob de Vrij	1732
* Justus de Vreij	1768
* Willem van de Wetering	1732
Daniel Winkelman	1766-1768,1770
Jacob Zwaan	1750-1753,1756-1760,1762-1765,1767-1769
* Willem Zwaan	1772-1773,1775

Schout

Jasper van den Helm

Schepenen

J. Ravensbergen

J. Dolmans

H. Wissink

H. Slok

Omwenteling

Op 17 februari 1795 werd het zittende gerecht inclusief de secretaris en de bode naar huis gestuurd door een aantal burgers Pieter en Dirk Maureau, Pieter Horn, Hendrik van Eyck, Doris Hijman, Johannes Albertus Dusseldorp en Willem van Rossum, die als leden van het Committee Revolutionair de burgerij van de dorpen Maarsse en Maarsseveen vertegenwoordigden. Zij motiveerden de afzetting met de motivatie dat het elke burger vrij stond zijn eigen vertegenwoordigers te kiezen en dat het kiezen van bestuurders door één man (=de ambachtsheer) onwettig was als zijnde in strijd met de 'Vrijheid'. De leden van het gerecht werden als 'stille, ambtloze burgers' weggestuurd. Vreemd genoeg werd in een nieuwe vergadering op dezelfde dag Jasper van den Helm herbenoemd als schout en Hendrik Slok als schepenen, ondanks dat beiden deel hadden uitgemaakt van het weggestuurde gerecht.

Ron van Maanen

Bronnen:

- Archief familie Huydecoper (Rijksarchief Utrecht).
- Archief gerecht Maarsseveen (Gemeentearchief Maarssen).
- Archief van Kapittel van Sint Pieter (Rijksarchief Utrecht).

Literatuur:

- Borger, C.J. "De oude geografie en de ontginning van de Vechtstreek" in: Maandblad Oud-Utrecht, november/december 1991.

- Dekker, D. Toestanden en gebeurtenissen uit de geschiedenis van Maarssen. Repro-Holland b.v., Alphen aan de Rijn, 1984.
- Dekker, D. "Nieuw-Maarsseveen omstreeks 1750" in: Tijdschrift Historische Kring Maarssen, mei 1982.
- Geheym-schrijver van Staat- en Kerke der Vereenigde Nederlanden. Beginnende met die van de Provincie Utrecht, etc. Utrecht/Amsterdam, 1759.
- Hovy, J. Het bestuur van steden en dorpen in de provincie Utrecht tot 1795. Verslag van een lezing gehouden op 24-10-1960.
- Linden, H. van der. De Cope. Bijdragen tot de rechtsgeschiedenis van de openlegging der Hollands-Utrechtse laagvlakte. 1955.
- Maanen, R.H.C. van. "Waar lag Neerdijk" in: tijdschrift Historische Kring Maarssen, 17e jaargang, augustus 1990, p. 23-26.
- Maanen, R.H.C. van. Familiegeld (1721-1724) en het oudschildgeld (1724) in het gerecht Oud-Maarsseveen en Neerdijk en Nieuw-Maarsseveen. Maarsse, 1992.
- Monté Verloren, J.P.H. de en J.E. Spruit. Hoofdpijnen uit de ontwikkeling der rechterlijke organisatie in de Noordelijke Nederlanden tot de Bataafse omwenteling. Kluwer, Deventer, 1956.
- Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden, delen IX en X. Utrecht (Amsterdam 1772).
- Water, Johan van de. Groot Placaatboek vervattende alle de placaten, ordonnantien en edicten der Edele Mogende Heeren Staten 's Lands van Utrecht; ... 1728 ingesloten, 3 delen. Utrecht, 1729.

Het landgoed Ter Meer

(deel 12, slot)

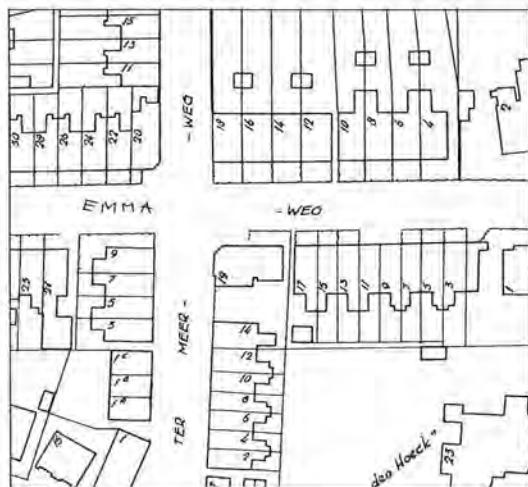
Met aflevering 12 beëindigen we de wandeling over het voormalig grondgebied van het Huis Ter Meer, die in 1995 door de heer A.J. Mook sr. (overleden 19-02-1997) is begonnen.

Termeerweg

Eerst gaan we even de Termeerweg in en bekijken de oneven kant vanaf de Raadhuisstraat. We komen dan langs gebouw Bethel, nummer 1, dat oorspronkelijk is gebouwd voor de Nederlands Hervormde kerk en dat in een eerder periodiek al is behandeld. Dan zou logischerwijze nummer 3 volgen en tot 1927 was dat ook het geval. Maar in dat jaar werd in de tuin van Raadhuisstraat 15 (slagerij Kroes) een blokje van drie woningen geplaatst de nummers 1A tot en met 1C. Deze solide panden werden gebouwd voor slager A. Kroes door aannemer G. Mook. Totale bouwkosten bedroegen f 13.500,-. De huizen hebben een volledige bovenverdieping en een zolder met dakkapel. Op 1A woonde de familie Van Haaften, die in 1940 Dirk van de Brink opvolgde als Spar kruidenier. Velen kenden hem ook als bezorger van Het Vrije Volk. Tot zijn dood op 21-07-1973 is de heer Van Haaften op nummer 1A blijven wonen. Op 1B woonde Gerard J. Docter, de broer van de bekende mevrouw De Jong-Docter, die jarenlang onderwijzeres was op de christelijke school. In de zestiger jaren de familie Chr. Plai- zier. De heer Plai- zier was administrateur bij Mar- sua. 1C werd bijna dertig jaar bewoond door de familie Cor de Nijs, die op de schoenenfabriek werkzaam was.

Nu komen we bij nummer 3 waar al vanaf 31 maart 1922 de familie De Groot woont, Dorus de Groot was een bekend kunstrijder op de schaats. Hij overleed in 1976 en sindsdien is zijn zoon Theo hoofdbewoner.

Nummer 5 moet een goed pand zijn, want het werd tot zijn dood in 1944 bewoond door de grondwerker Gerardus van Kooten, vervolgens 30 jaar door zijn dochter Francina en tot heden alweer 38 jaar door de familie C. Manten. Van nummer 7 was de eerste bewoner de organist Arie Cornelis Daams. Het langst heeft de familie Van Putten dit pand bewoond, van 1922 tot 1950. Hij was timmerman 'met een snor en een klein brillette'. Het laatste huis van dit rijtje werd

Afb. 1.

een jaar later opgeleverd dan de voorgaande panden, in 1905 en werd toen betrokken door Suzanna Reijnders weduwe van Notaris Ter Meulen, een fijne dame in de ogen van de gewone man, die doorgaans deze woningen bevolkte. Anton de Vries woont al zevenenveertig jaar in dit huis. Hij was van 1929-1965 werkzaam bij de ACF.

Als we de Emmaweg oversteken komen we bij nummer 11, daar was de gemeentelijke veldwachter Jan Willem Duinen de eerste bewoner in 1907. Het pand is nu een schildersbedrijf met op de eerste verdieping woonruimte. Van 1967 tot 1980 woonde hier Marretje van der Lugt. Op nummer 13 woonde ruim vijftig jaar de koster van de Hervormde kerk met zijn gezin, Willem Otten. Als we weer bij de Raadhuisstraat beginnen en de rechterkant van de straat nemen treffen we de nummers 2 tot en met 12 aan, die alle in 1904 werden opgeleverd. Dit zijn lage huisjes met één woonlaag. In het dak loopt de gevel door in een dakraam. De gevels zijn hier en daar versierd met gele baksteenmotieven. Op nummer 2 woonde

Afb. 2. De Emmaweg gezien vanaf de Termeerweg rond 1920.

Ansichtkaart, A.H. Hogenhout-Hofman

als eerste de stoker Marinus Kelderman. Het langst van 1912 tot 1949 heeft Gerrit van Kooten, de timmerman er gewoond, om aansluitend te verhuizen naar de Emmaweg 45. De buurt moet hem goed zijn bevallen. Nummer 4 werd het langst bewoond, van 1926 tot 1976 door Gerrit Fokkenrood. De zoon van Cornelis Fokkenrood van de Emmaweg 19. Eerst was deze man schoonmaker van bierleidingen, later vertegenwoordiger in gedistilleerd. De huisschilder Jeremias v.d. Toorn betrok als eerste nummer 6. Het huis was in trek bij schilders, want van 1911 tot 1922 woonde Jan Briedé er en vanaf 1928 Hendrik Veldkamp, eveneens huisschilder, die later in de Cambier van Nootenstraat zijn werkplaats had.

Vijfenvijftig jaar van 1904 tot zijn dood op 22 mei 1959 woonde op nummer 8 de timmerman Willem Jacobus van Vredendaal. Na timmerman werd hij magazijnmeester en vervolgens sigarenhandelaar. Op 28 april 1930 werd op dit rijtje het eerste grote etalageraam geplaatst door de aannemer Van Vredendaal voor de som van f 95,-, t.b.v. de sigarenwinkel. De familie Roelofs woonde vijftig jaar tot 1987 op nummer 10. Op nummer 12 woonde als eerste de schipper Willem Beyk.

Nummer 14, een heel ander type huis, werd ge-

bouwd in 1921 in opdracht van de brandweerman G.K. Pompe. Het was een premiebouwwooning. De bouwkosten bedroegen f 7150,- en hij kreeg na oplevering f 1644,- aan premie terug. Als hij het zou willen verhuren, mocht hij f 8,50 huur per week vragen. De familie Pompe bleef tot 1933 in het huis wonen. In de vijftiger jaren werd er ten behoeve van de bloemenzaak van Henny van Vredendaal een stuk aangebouwd. Henny verbleef tien jaar in het pand en werd opgevolgd door de bloemist Lieberwerth. Tot oktober 1970 bleef er een bloemenzaak in gevestigd. Tegenwoordig is het gedeelte van de bloemenzaak samengetrokken met het achterhuis van Emmaweg 19 tot één woonhuis.

Als men nu weer de Emmaweg oversteekt loopt men langs de zijgevel van Emmaweg nummer 18, naar de tuin van Westhill.

Emmaweg

Links voorbij de Termeerweg staan twee blokjes herenhuizen nummers 18 t/m 4, Afb. 2, waarvan de achtertuinen doorlopen tot de voormalige scheidingssloot met Westhill. Deze huizen werden gebouwd in 1911 en 1912, de nummers 10 t/m 4 werden opgeleverd in 1908. In het blokje 18-12 heeft ieder huis op de eerste verdieping een balkon en alle huizen zijn even hoog, met

Afb. 3. Villa Sonnevanc, rechts voor. Deze ansichtkaart moet eind dertiger jaren gemaakt zijn, de bomen werden tijdens de oorlogsjaren gerooid.

een zolderverdieping. Bij de nummers 10-4 is dat niet het geval de buitenste huizen 10 en 4 hebben geen zolderverdieping, wel hebben alle panden een uitbouw voor de keuken aan de achterkant. Met de balkons is het hier ook vreemd gesteld 10 en 8 hebben openslaande deuren met een hekje en 6 en 4 hebben een echt balkon. Uit navraag bleek dat de balkons in slechte staat verkeerden en daarom werden verwijderd.

In 1925 werd nummer 18 gekocht door de heer Twijnstra van de UTD voor zijn procuratiehouder Y. Pars, zijn weduwe is er tot 1972 blijven wonen. Op nummer 16 woonde vijfendertig jaar lang Maria W. Pieters, onderwijzeres op de chistelijke school aan de Gaslaan. Op nummer 14 woonde de kweker Jacob Brink. In 1918 kwam Teus Grootenboer de bekende onderwijzer van de openbare ULO aan de Breedstraat, bij hem inwonen, deze kwam in 1916 uit Wijk bij Duurstede. In het archief van de gemeente staat hij later ook als hoofdbewoner van het pand genoemd, wat onwaarschijnlijk lijkt, daar hij ook als zodanig, sinds 1924, op de Straatweg 124 vermeld staat. Hij trouwde in 1918 met Catharina Dubois, misschien zit daar het misverstand. In het pand nummer 12 werd eerst door de weduwe A. de Lange een pension gevestigd, doch

binnen een jaar liep dit op niets uit. Achtentwintig jaar woonde hier Gerardus Miltenburg, die eerst al vier jaar op nummer 8 had gewoond. Hij was diaken van de R.K. kerk en daardoor kwamen er regelmatig behoeftigen aan de deur om ondersteuning.

Een half jaar na de oplevering betrok de familie A.H. Coops nummer 10. Zij lieten in 1909 achter de schuur een paardenstal bouwen met een gierput. Tussen 12 en 10 ligt een smalle poort, waar maar net een paard door kon.

Op nummer 8 woonde 45 jaar lang de familie E. v.d. Broek. De heer V.d. Broek was melkcontroleur en trok er dagelijks op zijn motorfiets op uit om bij de boeren melkmonsters te nemen voor de melkfabriek.

Na een jaar leegstand betrok op 04-04-1910 de familie H. Stevenhagen de woning nummer 6. Stevenhagen begon zijn loopbaan als ambtenaar ter secretarie van de gemeente Maarssen en eindigde als gemeente-secretaris. Hij had twee zoons, die beiden tijdens hun werk in de vuurwerkfabriek om het leven kwamen. Sinds 1932 is het R.K. kerkbestuur eigenaar van deze woning en wordt deze bewoond door verschillende onderwijzers van de R.K. school.

Op nummer 4 woonde van 1909 tot zijn dood in 1927 Gerrit van Kooten. Van 1951 tot 1968 werd

*Voor de hartelijke bewijzen van belangstelling,
ondervonden bij mijn 40-jarig arts-jubiläum
betuig ik U mijn oprechten dank.*

A. M. Hartog

Maarssen, Febr. 1935.

lende families. Men zegt wel eens dat men verhuisde als het behang bruin begon te worden, maar dat kan nog niet eens het geval zijn geweest.

Van 1947 tot 1960 woonde de dierenpreparateur Gerard Verkuil op nummer 3. Daarna verhuisde hij naar de Schippersgracht. Deze Verkuil zette allerlei soorten dieren op, zowel voor particulieren als voor winkels. Volgens een oude advertentie uit de Magneet kocht hij brandnetels en ligusterblad in.

Op nummer 5 woonde van 1933 tot 1964 C. Stoof, buschauffeur die werkzaam was bij de firma Meijers en later bij de N.B.M. (Nederlandse Buurtspoor Maatschappij) nu Centraal Nederland. Nummer 7 werd het langst bewoond door Willem Auée. Willem was timmerman van beroep en werkte bij de Fa. Wiegeraad.

Ruim vijftig jaar, vanaf 1937, heeft op nummer 9 Dorus Dekker gewoond. Dorus werkte bij Van Heezik als chauffeur en was klokkenmaker bij De Haar op de Kaatsbaan, een voorganger van Juwelier Berk. Hij wond elke week de klok op in het torentje van Bolenstein. Tot zijn dood in 1986 bleef hij in de privé sfeer als klokkenmaker werkzaam. Voor hem woonden hier respectievelijk Th. van Rijn, brandstofhandelaar, Afb. 5, die werd opgevolgd door Hein Bosman, een bekende kolenboer, die menigeen zich nog zal herinneren.

Nummer 11 werd van 1924-1947 bewoond door de familie Sneller. Albertus Sneller was mandenmaker van beroep en kwam uit de Bolensteinsstraat. Na zijn dood in 1927, begon zijn vrouw er een kruidenierswinkeltje. Tymen Korver, die tot dan toe knecht was geweest bij de kruidenier

Afb. 4.

het pand bewoond door de boekhouder Johannes v.d. Lugt.

Op de hoek van de Kerkweg en de Emmaweg, nummer 2, staat de villa Sonnevand, afb. nr.3, die in 1904 werd gebouwd voor en betrokken door burgemeester S.J. Cambier van Nooten. Hij was van 1903 tot zijn vertrek naar Nijmegen in 1922, burgemeester van Maarssen. Nu is in dit pand een computerbedrijf gevestigd.

Op de andere hoek van de Emmaweg en de Kerkweg, nummer 1, staat de villa 't Honk, die tot 1987 steeds door artsen is bewoond, Afb. 4. Van 1904-1906 was daar dokter Roelants gevestigd, van 1906-1911 dokter Ritsema, van 1911-1939 A. Hartog van 1939-1966 S. Hoekstra sr. en van 1966-1987 A. Hoekstra jr.. In 1913 heeft dokter Hartog de villa grondig laten verbouwen en vergroten. Gelukkig bleven de stijlkenmerken van de Jugendstil/Art Nouveau bewaard. In 1922 liet hij door de bekende architect Rietveld zijn spreekkamer opnieuw inrichten.*

Het laatste blok, de nummers 3 t/m 17 en het winkelpand nr. 19 zijn voormalige arbeiderswoningen die aan de Emmaweg werden gebouwd in 1903. Daarmee zijn zij de eerste woningen aan de Emmaweg op het voormalig landgoed Ter Meer. Veel bewoners hebben er lang gewoond. Vooral aan de achterkant van deze huizen is veel bij gebouwd in de loop der jaren. De nummers 15 en 3 hebben een erker uit de dertiger jaren overgehouden, die van 17 werd pas in de vijftiger jaren geplaatst. Een enkel huis heeft nog de oorspronkelijke raamindeling met glas in lood. Ook hier bevinden zich boven de deuren weer sierbogen in metselwerk van rood en geel.

Nummer 3 werd op 1 januari 1904 voor het eerst betrokken. In acht jaar woonden er zes verschil-

Afb.5.

Brandstoffenhandel van TH. VAN RIJN EMMAWEG 9 - MAARSSSEN

PRIJSCOURANT VOOR DE MAAND *Junij*

Belgische Anthraciet No. 2 f 2.50 per H.L.

Belgische " " 3 " 2.35 " H.L.

Duitsche " " 1 " " H.L.

Duitsche " " 2 " 2.20 " H.L.

Duitsche " " 3 " 2.10 " H.L.

STEEN- EN GRUIJVRIJ.

Eierenkolen . . . f 1.25 per H.L.

Geklopte Gascokes . . . 1.00 " H.L.

Speciaal adres voor Korte en Lange Turf- en Briketten tegen concurrerende prijzen.

Afb. 6. Een tekening van Henk Sorber.

Huib Schippers op de Diependaalsedijk, begon in 1947 voor zichzelf op nummer 14 en had daar tot 1964 zijn kruidenierszaak, waarna hij met de zaak naar nummer 19 verhuisde.

Op nummer 13 woonde als eerste de brievenbesteller W. Speldekamp die het huis even na Nieuwjaar 1904 betrok. Vanaf april 1913 tot zijn dood op 25-04-1925 woonde hier C.J. de Lange. Hij was 'weesvader' bij het weeshuis 'Lindelaan' een particulier weeshuis voor jongens. Nu is in 'Lindelaan' het kantoor van de firma Bammens gevestigd. De heer De Lange nam ook zelf jongens in huis. Eén daarvan was Henk Sorber, 1892-1976. Deze bleef, inmiddels getrouwd, na de dood van De Lange in het huis wonen. In 1975 vertrok dit echtpaar naar de Maria Dom-

mer. Henk was van beroep huisschilder en kon fraai tekenen, afb. nr 6. De familie Surber was oorspronkelijk afkomstig uit Thüringen en toen zij zich eind 1798 in Amsterdam vestigden werd de naam gewijzigd in Sorber. De overgrootvader van Henk werd in 1798 in Amsterdam geboren. Hij was tijdens de tiendaagse veldtocht tegen België 1830/31 in dienst. De familie woonde toen op de buitenplaats 'Demerary' te Weesp. Een huis met een merkwaardige, Surinaams aandoende bouwstijl, dat helaas in 1962 is gesloopt. De oude heer Henk Sorber bezat nog enkele antieke voorwerpen, die afkomstig waren van deze buitenplaats. Zo blijkt een eenvoudig huisschilder nog van sjeke komaf te zijn.

Nummer 15 is een uitzondering op de regel. In dit huis woonde eerst G. Verkerk vijfendertig jaar en later Cees Baas vijfenveertig jaar. Cees Baas was chauffeur op de vuilnisauto van de gemeente Maarssen. Samen met vrouw en kinderen was hij een fervent wandelaar bij de 'Vechtkanters', afb. 7.

Afb. 7. Cees Baas met zijn eerste vrouw op de sjees. Let op de balkons van de huizen op de achtergrond.

Afb. 8. De gebroeders Fokkenrood voor hun zaak.

Foto eigendom van A.H. Hogenhout-Hofman.

Altijd baas boven baas, want nummer 17 is eenentachtig jaar bewoond geweest door de familie Van Eyk en nazaten. In 1903 kocht Teunis van Eyk, de grootvader van mijn vrouw, hier voor f 300,- een stukje grond van de Hollandse Bank van Onroerend Goed. Deze bank regelde de verkoop van de kavels die ontstonden na de sloop en verkoop van het huis Ter Meer.

Van 1904 tot zijn dood in 1941 woonde Teunis hier. Van 1941 tot 1957 bleef zijn weduwe hier wonen. Haar dochter, Sijtje Steenbergen- van Eyk, trok in 1954 bij haar in. Bijna twintig jaar later, na haar vertrek naar de Maria Dommer kwam de schrijver van dit artikel met zijn vrouw en beide dochters er wonen, van 1974 tot 1985.

Teunis was melkslijter en hield een melksalon in de voorkamer van het pand, volgens de vergunning van de gemeente van 14 april 1905.

Onder andere de werknemers van de sigarenfabriek aan de Schippersgracht gingen daar 's middags 'schaffen'.

Nummer 19 is het laatste pand dat we bekijken tijdens onze uitgebreide wandeling door Ter Meer. Een schitterend groot pand voor deze straat, geheel in stijl versierd met rode en gele

baksteen biezen en op de hoek boven de ingang een fraaie opbouw in metselwerk. Johannes Pompe, bierhuishouder, startte op 1 juni 1904 hier zijn bedrijf. Tweeënhalf jaar later volgde Cornelis Fokkenrood hem op als bierhandelaar tot ±

1915

ELECTRISCHE MINERAALWATERFABRIEK

DRINKT

de Heerlijke Limonades

van C. FOKKENROOD

EMMAWEG 19

MAARSSEN.

Afb. 9. Een advertentie uit 1929.

1936, afb 8 en 9. Waar je nu je haar kunt laten knippen was vroeger de bottelarij van het Maarsse bier. Vervolgend heeft Hermanus de Koning hier bijna vijfentwintig jaar zijn zaak gehad in huishoudelijke artikelen en visgerei. Na Manus heeft Tijmen Korver tot zijn pensioen in 1978 er

gezet als kruidenier.

De laatste kruidenierswinkel/zelfbediening die er was gevestigd (Van der Brom) heeft op den duur de concurrentiestrijd met Dirkson niet kunnen volhouden.

C.W.P. Bloemendaal

* Over deze inrichting zal t.z.t. Rob Witkamp een artikel schrijven voor het periodiek.

Indien niet anders vermeld zijn de afbeeldingen eigendom van de heer C.W.P. Bloemendaal.

Bierbrouwers in Maarssen

deel 4

Maria van Clarenborch

Na het overlijden van Jacob Jansz van Clarenborch in 1673, kwam Aaltje, zijn enig kind en erfgename, onder directe invloed te staan van de familie Van Clarenborch. Haar oom, Cors van Clarenborch, werd haar voogd en Maria van Clarenborch, haar ongehuwde tante, nam de opvoeding van Aaltje op zich.

Het is dan ook niet gewaagd te veronderstellen dat met name Maria van Clarenborch een belangrijke rol speelde bij het vinden van een geschikte huwelijkskandidaat voor haar nichtje.

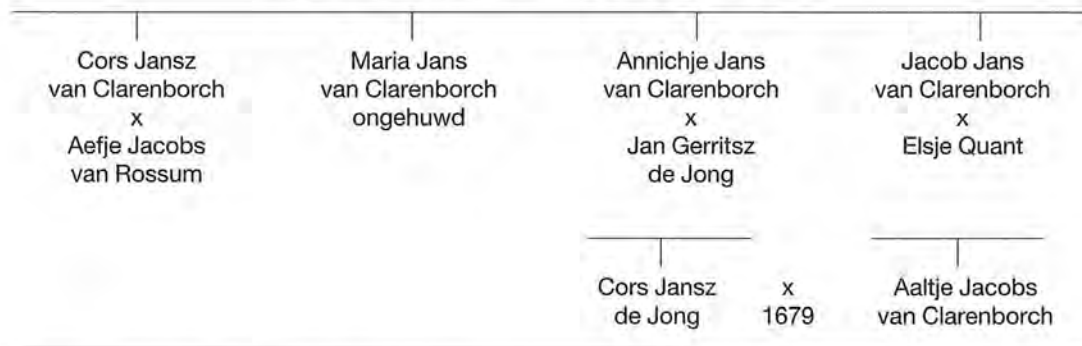
Uit zakelijk en financieel oogpunt gezien, zou het bovendien niet onlogisch zijn dat zo'n kandidaat zou komen uit de kring van de familie Van Clarenborch. En natuurlijk had Maria van Clarenborch zo'n kandidaat op het oog.

Ze zal in de loop der jaren voor Aaltje een grote

genegenheid hebben opgevat maar ze had ook nog een neef die ze een warm hart toedroeg en meer dan dat. In deze neef, Cors Jansz de Jong, zag ze de ideale huwelijkskandidaat voor Aaltje. Haar vooruitziende blik zou bewaarheid worden zoals we later zullen zien. Cors was de jongste zoon van Jan Gerritsz de Jong en Annichje Jans van Clarenborch. De laatste was een zuster van Maria, Cors en Jacob van Clarenborch allen kinderen van Jan Jacobsz van Clarenborch en Aaltje Cors Spijckers¹. Zie het genealogisch overzicht van de familie Van Clarenborch (afb.1).

En mocht Cors Jansz de Jong, afkomstig uit de Breukelerwaard, ooit gedacht hebben om al dan niet met een goed gevulde beurs de wereld in te trekken dan kwam hij toch niet verder dan Maarssen. Daar zorgde zijn familie wel voor. Hij zal er waarschijnlijk geen spijt van hebben gekre-

Jan Jacobsz van Clarenborch x Aeltje Cors Spijckers

Afb. 1: Beknopte genealogie Van Clarenborch.

Aⁿ 1679. Cors: Jansz de Jong
 Jongh. j. m. En Aaltje
 tje van Clarenborch
 J. D. van Maerborn - aende
 Blauw-Capell.

Afb. 2: Ondertrouwinschrijving te Maarssen van Cors en Aaltje².

gen.

En zo gebeurde het dat met attestatie van Maarssen, op 2 maart 1679 "aen de Blauw-Capell" (thans gemeente Utrecht) het kerkelijk huwelijk (nh) werd voltrokken tussen Cors Jansz de Jong en Aaltje van Clarenborch (afb. 2).

Waarom Cors en Aaltje kozen voor Blauwkapel is (nog) niet duidelijk. In ieder geval zal Maria van Clarenborch, tante van zowel Aaltje als Cors, een tevreden mens zijn geweest. Onder krachtige leiding van Cors Jansz de Jong, de nieuwe brouwer, zou de Maarssense brouwerij een periode van bloei tegemoet gaan. Maria zou haar tevredenheid over de gang van zaken dan ook omzetten in klinkende munt ten gunste van Cors en Aaltje. Dat valt af te leiden uit de twee testamenten die zij maakte.

Testamenten waarin zij de families Van Clarenborch en De Jong uitvoerig noemt. We beperken ons tot de belangrijkste passages.

Uit haar eerste testament, gemaakt op 14 oktober 1681 voor notaris Cornelis van Vechten te Utrecht³, blijkt dat na het overlijden van Maria's vader, Jan Jacobsz van Clarenborch, er een boedeldeling (1662) is geweest tussen zijn kinderen.

Haar broer Cors, de oudste zoon én voogd van Aaltje, had zich daarmee belast maar zat nogal op de centen. Maria had nog duizend gulden tegoed, dus bijna 20 jaar na deling!

Niettemin legateert Maria aan haar broer Cors tweehonderd gulden (vergoeding voogdij-schap?). Cors zou daarmee een sigaar uit eigen doos krijgen want het bedrag werd in mindering gebracht op het bedrag wat Maria nog van hem tegoed had. Neven en nichten werden door Maria bedacht met vijftig gulden. In een geïsoleerde zin staat verder vermeld dat Maria aan Jan Gerritsz de Jong wonende in de 'Breuckelerweert' een bedrag van honderd gulden legateert. Tenslotte vermaakt Maria aan de twee minderjarige kinderen van Cors en Aaltje genaamd Jacob en

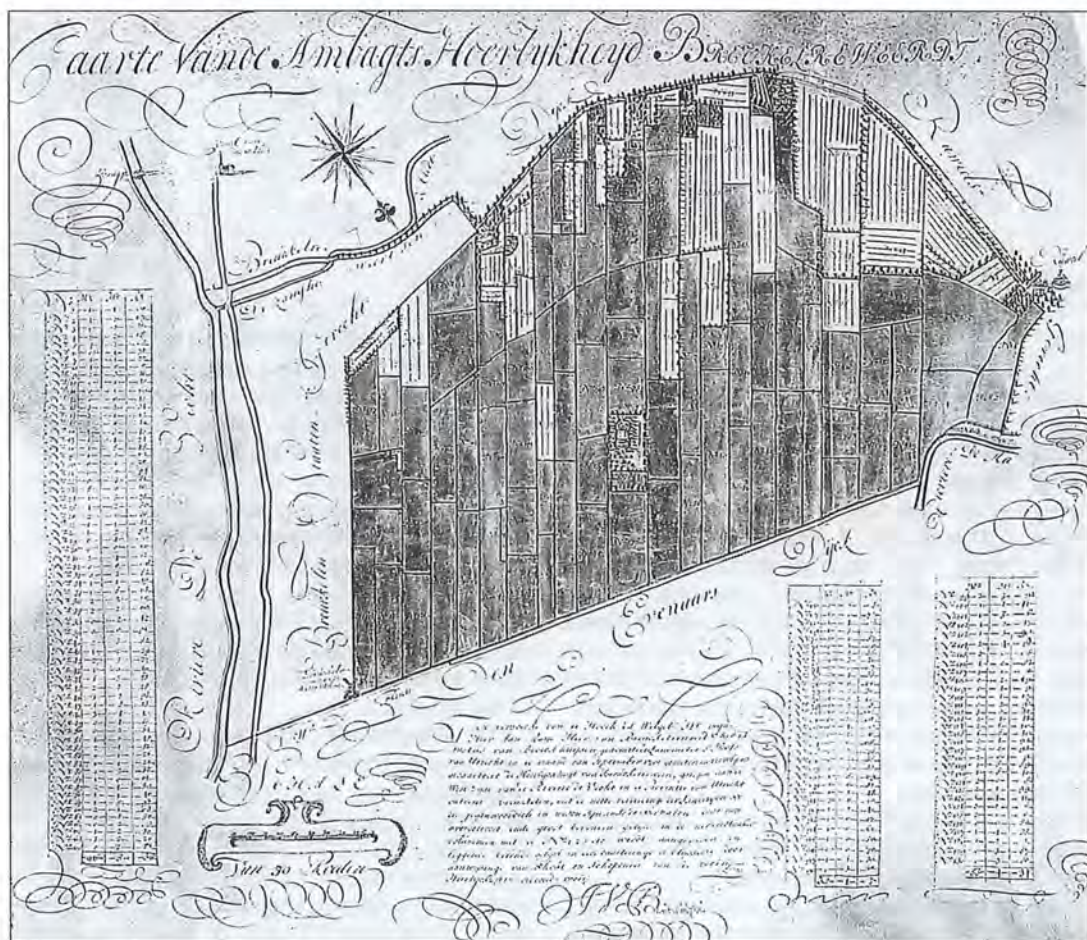
Elsie respectievelijk vijfhonderd en driehonderd gulden. Verschil moet er zijn dacht Maria maar Elsie krijgt wel 'alle het silverwerck tot haer testatrices lijve eenichsints gedient ende behoort hebbende'. Bovendien legateert zij aan de kinderen en toekomstige kinderen uit het huwelijk van Cors en Aaltje nog eens tweeduizend gulden. Als algemeen erfgenenam stelt ze aan: Cors Jansz de Jong en Aaltje van Clarenborch.

Maria van Clarenborch was dus niet onbemiddeld. Als ze voelt dat haar leven ten einde loopt, maakt ze 26 jaar later, op 2 augustus 1708 een nieuw testament voor notaris Cornelis Swildens te Maarssen⁴.

De familieverhoudingen zijn drastisch gewijzigd. Cors van Clarenborch is inmiddels overleden maar Maria heeft nog steeds duizend gulden tegoed, nú van Jacob van Clarenborch een zoon van Cors. Aan enkele leden van de familie van Clarenborch legateert zij geldbedragen welke in mindering gebracht dienen te worden op de reeds genoemde duizend gulden. Maria vermaakt aan Jacob en Cornelis de Jong, kinderen van Cors en Aaltje, respectievelijk zevenhonderd en duizend gulden. Vreemd genoeg worden de andere kinderen uit het huwelijk niet genoemd. Overigens zou over het restant bedrag van de eerder genoemde, duizend gulden tussen Cors en Aaltje enerzijds en de erven van Cors van Clarenborch anderzijds, verschil van mening ontstaan. Dankzij bemiddeling van het Hof van Utrecht kwamen de partijen overeen dat Cors en Aaltje nog driehonderd gulden zouden krijgen. Het akkoord werd op 3 augustus 1711, dus bijna 50 jaar na deling door Willem Pesters namens het Hof van Utrecht bekrachtigd. Betrekkelijk kort na het maken van haar tweede testament, overleed Maria van Clarenborch in Maarssen. Ze werd aldaar op 27 februari 1709 begraven.

Gerit Jansz de Jong

Met de komst van Cors Jansz de Jong in 1679,

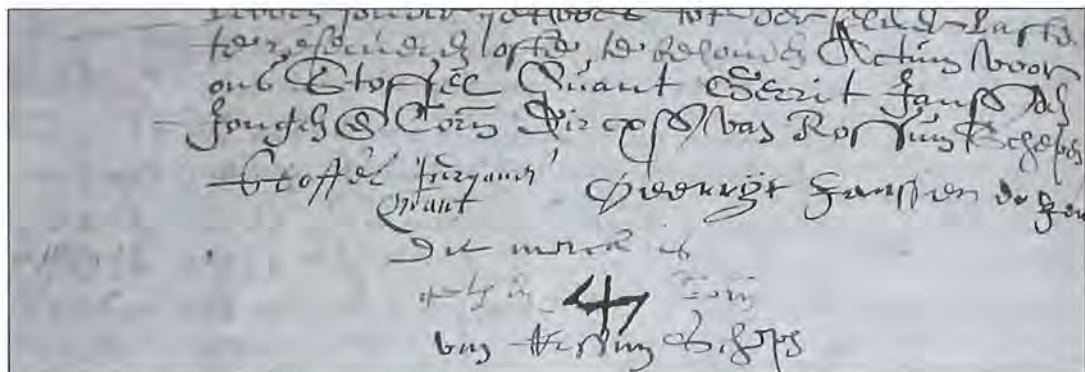

Afb. 3: Justus van Broeckhuijsen, 'Caarte vande Ambagts Heerlykheijde Breukelreweerd' (1701)⁶. In het midden de 'voegel-kooij' (eendenkooi).

zou de Maarssense brouwerij zo'n 140 jaar in het bezit blijven van de familie De Jong. Bovendien zou de familie in de Maarssense samenleving een vooraanstaande positie gaan innemen. Hoewel het enigszins buiten het bestek van ons brouwersverhaal valt, ligt het dan ook voor de hand om aan de eerste generaties De Jong de nodige aandacht te besteden. De eerste vermelding van de tot nog toe oudst gevonden stamvader, Gerrit Jansz, is op 17 oktober 1609 als hij door cessie (overdracht) van Johan van Loendersloot, wordt beleend met een stuk land gelegen in de Breukelerwaard, behorende aan de heer van Nijenrode⁵. Op 29 juni 1634 werd Dirck Henrixsz Deventerwaech, koopman uit Amsterdam, met dit land beleend na opdracht van Ger-

rit Jansz d'Jonge. Enkele maanden eerder al, op 16 april 1634, was dit beklonken voor notaris Gerrit van Waey in Utrecht. Op die dag verkocht Gerrit aan Dirck een 'twaelff talff mergen lants mit hujs berghen schuijre ende vordere getimmer mitsgd: bepotinge ende beplantinge, als mede de vogel kooje daer aen behorende daer van elfftalve mergen is eigengoet, ende eene mergen leengoet van de Ed: here van Nijenrode te leen gehouden' (afb.3).

De notariële akte bevat verder een uitvoerige beschrijving van de ligging van de landerijen alsmede de financiële regelingen⁷. In ieder geval is duidelijk dat Gerrit Jansz zijn geluk elders ging zoeken. Hij trok naar Maarssen waar zijn schoonfa-

Afb.4: Handtekeningen van Stoffel en Gerrit. De derde schepen Cornelis Dirksz van Rossum stelt zijn merk⁹.

milie vandaan kwam. Enkele weken voordat Gerrit 'zijn hele hebben en houwen' aan Dirck Henricxsz verkocht, vond er voor dezelfde notaris in Utrecht op 29 maart 1634 een bijzondere transactie plaats⁸. Gerrit, gehuwd met Willemtgen Anthoniszdr van Oostrum, kocht toen van Jacob Willemsz van Oostrum, wonende in Maarssen, 'die huijsse bergen schuijren brauwerij mit ketels kuijpen tonnen ende allen toebehoren van dien mitsgaders alle vordere getimmer bepotinge en beplantinge staende ende gelegen int gerecht van Maersen eensdeels opde gront vande convente van St. Catharijnen ende ander deels op de gront van Willem Antonisz van Oostrum'. Ook deze notariële akte bevat veel uitvoerige bijzonderheden maar het feit dat de familie van Oostrum in het verleden en dan nú Gerrit Jansz in het bezit was van een brouwerij te Maarssen is verrassend te noemen. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden die zouden duiden op brouwerschap van één van de leden van de familie van Oostrum of van Gerrit Jansz de Jong. Ook van de brouwerij zelf zijn geen vermeldingen bekend.

Vanaf 1636 komt Gerrit Jansz de Jong veelvuldig voor in de schepenboeken van Maarssen met betrekking tot koop of verkoop van onroerendgoed maar ook als schepen. In die functie werd hij een collega van Stoffel Joriaensz Quant. Een curieus document is een schepenakte van 20 mei 1646 door Stoffel en Gerrit ondertekend. De twee zullen op dat moment niet vermoed hebben dat zo'n ruim dertig jaar later hun kleinkinderen Aaltje en Cors hun families zouden verenigen (afb. 4).

Op 27 november 1645 koopt Gerrit Jansz de Jong van zijn zwager Willem Anthonisz van Oostrum 'ontrent ses mergen lants soo groot ende cleijn gelegen in desz gerechte (Maarssen) genaempt de Cuijlen streckende voor uijt de Vecht tot achter aende Maetweteringe toe, daer t Convent van St. Catarijnen noortwaerts ende d erffgenamen van Evert van Buijtendijck suijtwaerts naest gelegen sijn'. Gerrit wil het land echter weer verkopen. Op 15 maart 1646 koopt S. Johannes Webber, volgens de koopvoorwaarden, drie morgen (landmaat) land. Maar een maand later voelt Johannes zich door Gerrit bedrogen zoals hij zelf verklaart. Hij geeft het Hof van Utrecht 'oodtmoedelijc te kennen dat hij suppliant (Johannes) door veele inductionen (toevoegingen) van Gerrit Jansz den jongen lestleeden van hem gecoft heeft een partije lants van ontrent drie mergen ende daer bij bedongen twee jonge peerden, een mesvaelt, met het overbrengen van doen het affrijden van een acker aerde, het tedden (mest strooien) van dselve aerde ende messe (mest), mitsgaders het affrijden ende slechten van een walaerde samen voor desomme van drie duijsent ses hondert gulden boven vijf rosenobels (gouden munten) ende een vat dic ende een half vat dun bier'!! Zo te zien had Gerrit nogal wat noten op zijn zang. De nodige procureurs van het Hof van Utrecht en advocaten der beide partijen alsmede het voltallig college van Maarssen gaven op 23 april 1646 acte de présence op het betreffende land¹⁰. Het moet met een sisser afgelopen zijn want in november van het zelfde jaar kocht Johan Webber de andere drie morgen land.

Na 1648 zullen we Gerrit Janz de Jong in de

schepenboeken van Maarssen niet meer tegenkomen. Uit zijn huwelijk met Willemten Antho-nisdr van Oostrum zijn twee kinderen bekend. Een dochter, Annichje Gerrits gehuwd op 13 fe-bruari 1639 te Utrecht in de Jacobikerk met Hen-rick Jansz van de Bosch, jongeman van Maars-sen. Zij zouden zich vestigen in Vechten (Bun-nik). Jan Gerritsz de Jong kwamen we al eerder tegen.

Jan Gerritsz de Jong

Mogelijk beïnvloed door nostalgische gevoelens trokken Jan Gerritsz de Jong en zijn vrouw An-nichje Jans van Clarenborch, met hun gezin naar Breukelen. In een notariële akte van 9 april 1642 komt Jan Gerritsz voor als tussenpersoon in de aan en verkoop van onroerendgoed te Breuke-len¹¹. Het jaar daarop woonde hij in de Breukeler-waard. Op 19 november 1664 kocht hij van Mr. Seger Utenbogaert *'ontrent vier hont landts ge-naemt den Lommerhoutsen acker'*¹². In 1667 was hij *'gebruiker van land met daerop de vogel-kooij'*. Dat land, eens eigendom van zijn vader, had hij gehuurd van de erven van Johan van Oostrum, 'heer van Moesbergen', niet te verwar-ren met de familie Van Oostrum in Maarssen.

Overigens zou de vogelkooi later nog enkele ja-ren in het bezit komen van Jacob Jansz de Jong, de tweede zoon van Jan Gerritsz. Dat betekent dus dat drie generaties de Jong, zij het soms voor korte perioden, naast landbouwer ook kooi-ker zijn geweest. Vermeldenswaard is, dat in de-zelfde periode ene Jan Gerritsz den Jongen, 'coeijenaer'¹³ (kooiker), woonde in Maarssen. De-ze Jan Gerritsz huurde op 24 december 1653 van de Staten van Utrecht *'veerthien mergen lants daer een vogel-kooij op-leijdt gelegen op Maerssenbroeck, streckende van de stadsweterin-ghe tot den Audenaer toe'*. Bijzonder is, dat de notariële akte waarin e.e.a werd vastgelegd me-de was ondertekend door de getuigen Jan Ja-cobsz van Clarenborch en Jan Gerritsz den Jon-gen¹⁴!! Is hier sprake van collega's onder elkaar of kunnen we spreken van een nog onbekende familierelatie?

Zéér waarschijnlijk is Jan Gerritsz, koijenaer, daarmee de tot nog toe oudst bekende kooiker uit Maarssenbroeck¹⁵. Overigens zou deze Jan Gerritsz op 2 december 1658 met gunstig gevolg een verzoek richten tot de Staten van Utrecht om vermindering van pachtgeld. Op zondag 31 ok-tober van datzelfde jaar zat Jan letterlijk in zak en as. *'Als hij suppliant (Jan) ter praedicatie was',*

was 'sijne huijsinge tot de grondt toe afgebrand met veerthien schoone koebeesten en een vet vercken, al zijn hennip een vijf roeden bergh met hoij', enz. Er bleef maar weinig over van zijn spul-letjes¹⁶.

We richten de aandacht weer op onze Jan Ger-ritsz de Jong uit de Breukelerwaard. Het moet Jan Gerritsz voor de wind zijn gegaan. Het jaar 1667 sloot hij spectaculair af. Op 28 december 1667 kocht hij van Machtelt van Suijlen van Nij-eveld voor een bedrag van achteenvijftig honderd gulden *'seeckere elff mergen landts edogh soo groot ende cleijn deselve geleegeen sijn in dee-sen gerechte(Breukelerwaard) daer de voorsz Jan Gerritsz selfs bruijcker van is ende waer op hij een huijsinge getimmerd heeft'*. De aanbe-taling was vijftienhonderd gulden. Het restant zou mei het jaar daarop betaald worden¹⁷. Dit land werd in 1672 een leen van het Huis Ruwiel en op 6 januari 1672 heeft Jan Gerritsz de Jong dan ook *'in handen van onsen stadthouder huld, eedt, ende manschap van trouw naer behooren gedaen'*¹⁸.

Jan Gerritsz had naast Cors nog drie kinderen. Aaltje, de enige dochter, en Thonis en Jacob. De laatste twee overleden in de periode 1680-1687. Het was normaal dat de oudste zoon de leenvol-ger werd van zijn vader. Cors was nu echter de enig overgebleven zoon. En zo zien we dat Cors Jansz de Jong op 10 november 1688 zijn vader opvolgde als leenman en *'wort verleijt door op-dracht van Jan Gerritsz de Jongh met elff mer-gen lants gelegen in Breuckelerweert'*¹⁹. Ook Cors legt de eed af voor de heer van Ruwiel. Cors kocht dit land van zijn vader voor vijftien-honderd gulden. Hij redde daarmee zijn vader uit een precaire situatie. Het bleek dat Jan Gerritsz voor dat zelfde bedrag bij diverse personen schulden had gemaakt. Cors nam nu de schul-den voor zijn rekening. Eén van de schuldeisers, Carel van de Horst, bierbrouwer te Breukelen, had nog zesenzeventig gulden tegoed wegens geleverde bieren²⁰! Wat zal Cors daarvan ge-dacht hebben? Op 5 februari 1696 laten Cors en zijn nog in leven zijnde zuster Aaltje voor notaris Dirck Woertman te Utrecht weten dat hun *'vader zalr op voorleden sondach geweest den 2 febru-arij 1696 in Breuckelerweert deser werelt is co-men te overliden'*. Ze zullen vader een nette be-grafenis geven *'maer dat sij den nalatenschap en boedel van haeren gemelten overleden vader ab-solute bij desen sijn abandonnerende (afstand doen) laetende deselve ten behoeve van de ge-*

meene crediteuren¹²¹.

Eén en ander neemt niet weg dat Cors Jansz de Jong, brouwer in Maarssen, mede dankzij zijn voorouders in financieel opzicht steeds steviger in het zadel kwam te zitten.

(Wordt vervolgd)

Henny van Elk

Noten:

1. Periodiek H.K.M. 25e jg, no. 4 november 1998, Bierbrouwers in Maarssen, deel 3, blz. 85.
2. R.A. Utrecht, Huwelijksregister Maarssen, boek 104.
3. G.A. Utrecht, Notaris Cornelis van Vechten, inv. nr. U 091 a 004, aktenr. 58.
4. R.A. Utrecht, Notaris Cornelis Swildens, inv. nr. 1192, d.d. 2-8-1708.
5. R.A. Utrecht, Repertorium op de leenregisters van Nijenrode, inv. nr. 8, fol. 50.
6. R.A. Utrecht, Zie Marijke Donkersloot-de Vrij, De Vechtstreek, Oude kaarten en de geschiedenis van het landschap.
7. G.A. Utrecht, Notaris Gerrit van Waey, inv.nr. U 019 a 006, fol. 79.
8. G.A. Utrecht, Notaris Gerrit van Waey, inv.nr. U 019 a 006, fol. 64.
9. R.A. Utrecht, Dorpsgerechten Maarssen, inv.nr. 1425, d.d. 20-5-1646.
10. R.A. Utrecht, Hof van Utrecht, inv.nr. 252-92, J77, stukken Johan Heurnius.
11. G.A. Utrecht, Notaris Nicolaes Verduijn, inv.nr. U 009 a 022, fol. 328.
12. G.A. Utrecht, Notaris Borchardus de Vrij, inv.nr. U 074 a 001, aktenr. 4.
13. J.Verdam. Middelnerlandsch handwoordenboek.
14. G.A. Utrecht, Notaris Hermanus Zwaerdecroon, inv. nr. U 044 a 001, d.d. 24-12-1653.
15. Zie ook periodiek H.K.M. 12e jg, no 3, december 1985, De eendenkooi en z'n historie, blz 52 e.v.
16. R.A. Utrecht, Staten van Utrecht, inv. nr. 264-63.
17. R.A. Utrecht, Dorpsgerechten Breukelerwaard, inv. nr. 394 fol. 14.
18. R.A. Utrecht, Leenregister Huis Ruwel, inv.nr. 4, fol. 78.
19. Idem, fol. 140 verso.
20. G.A. Utrecht, Notaris Dirk Woertman, inv. nr. U 065 b 001, aktenr. 269.
21. G.A. Utrecht, Notaris Dirk Woertman, inv. nr. U 065 a 003, fol. 280.

Nagekomen mededeling

Website Erfgoed Utrecht operationeel

Vanaf 1 januari 1999 is de website van de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed operationeel. U vindt de site op:

www.erfgoed-utrecht.nl

De site bevat behalve belangrijke informatie over de bij de Federatie aangesloten stichtingen op het gebied van musea, monumenten en lokale geschiedenis, ook actuele informatie over nieuwe publicaties op het gebied van regionale geschiedenis, over de historische verenigingen, het Utrechts cultureel erfgoed, over te bezoeken tentoonstellingen en over verschillende subsidieregelingen.

Daarnaast is een groot aantal links met aanverwante instellingen toegevoegd, zodat u snel verder kunt klikken naar meer informatie.

U kunt ons ook e-mailen:

fsce@erfgoed-utrecht.nl

Inhoudsopgave

Periodiek van de Historische Kring Maarssen

25e jaargang 1998

<i>C.W.P. Bloemendaal</i>	
De Langegracht te Maarssen	7
Het landgoed Ter Meer, deel 10	30
Het landgoed Ter Meer, deel 11	89
<i>J.H.H. Heuschen</i>	
Maarssen en de Nederlandsche Kininefabriek NKF	32
<i>H. van Elk</i>	
Bierbrouwers in Maarssen, deel 1	14
Bierbrouwers in Maarssen, deel 2	26
Bierbrouwers in Maarssen, deel 3	84
<i>M.C. Hatzmann-Scheltema</i>	
Beurtschipper te Maarssen	11
Ontstaan van de chistelijke school in Maarssen	68
<i>E. Hofman</i>	
Het korte grachtje te Maarssen	82
<i>A.H. Hogenhout-Hofman</i>	
Bij de voorplaat	3
<i>W. Klever</i> , Uit de oude doos	24
<i>B.J. Visschedijk</i> , Kringnieuws	1, 21, 49, 77
<i>A. de Zwart</i>	
Boelesteyn, twee huysies aan de Boelestynse dijk en nog wat	53
<i>A. de Zwart en anderen</i> , Ter oriëntatie	58
Enkele winkelpanden uit de Bolensteinsestraat aan de hand van foto's, nader belicht	61
<i>Varia</i>	
Bibliotheek, nieuwe aanwinsten	23, 81
Inhoudsopgave Periodiek 24e jaargang 1997	20
Kringkroniek	4, 22, 51, 81
Nagekomen, foto m.b.t. artikel over de NKF	80
Nieuwjaarswens	5
Oproep aan leden en lezers	4

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

RADIO - T.V. ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

van Waay Woon-Art

woninginrichting

Nassastraat 18
3601 BG Maarssen

telefoon (0346) 56 18 97

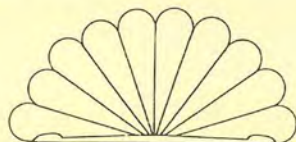
Alles tussen vloer en plafond

**Zet de tijd even stil
voor een bezoek
aan Café Ome Klaas.**

Aan de Vecht, in een historisch stukje Maarssen, ligt Café Ome Klaas. Een café met een traditie die terug gaat tot 1780. Daar kunnen de stamgasten van Ome Klaas u alles over vertellen. Onder het genot van een borrel of tijdens een partijtje biljart. Overdag en in de kleine uurtjes. In Café Ome Klaas kent gezelligheid geen tijd.

Misschien wilt u eens spelen op Nederlands oudste kegelbaan. Of heeft u iets te vieren met vrienden of familie? Ome Klaas maakt van uw partijtje een feestelijke avond. Met een Oud Hollandse maaltijd, barbecue of een koud buffet. Of wellicht heeft u zelf een smakelijke suggestie. Als u van te voren even belt, zorgen wij dat alles naar wens is.

Café Ome Klaas

Al gezellig sinds 1780.

Langegracht 43, Maarssen. Tel.: 0346-579000.